

Motion

1981/82: 491

Lars Werner m. fl.

Avskaffande av spärregeln vid val till riksdagen

I 3 kap. 7 § regeringsformen stadgas att endast parti som fått minst 4 % av rösterna i hela landet är berättigat att delta i fördelningen av mandat. Dock gäller att parti som fått färre röster deltar i fördelningen av de fasta valkretsmandaten i valkrets där partiet fått minst 12 % av rösterna. Av riksdagens 349 mandat är 310 fasta valkretsmandat och 39 är utjämningsmandat. Systemet leder till en nästan fullständig rättvisa partier emellan som befinner sig ovanför spärren.

Det nuvarande systemet för val till riksdagen tillkom i samband med enkammarreformen. Första riksdagsvalet med denna ordning skedde i september 1970. Fram till nästa riksdagsval i september 1981 har det sålunda gått fyra riksdagsperioder sedan reformen genomfördes.

Under den tid som enkamarsystemet funnits här i landet har inget parti passerat spärren, varken uppifrån eller underifrån. De småpartier som finns under spärren har oftast inte nått ens halvvägs till spärren. Någon garanti för att inte något parti eller kanske flera partier kommer att befinna sig nära spärren finns inte. Redan ett parti strax under spärren betyder att över 200 000 röster inte kommer till uttryck i form av mandat i riksdagen. Två partier strax under spärren plus några småpartier skulle tillsammans kunna ge uppemot en halv miljon röster utan motsvarande utdelning i mandat. Från vänsterpartiet kommunisternas sida har vi hela tiden sedan nuvarande valsystems tillkomst varit kritiska till spärr över huvud taget och i synnerhet till en så hög spärr som 4 %. Om ett part skall få noll eller fjorton mandat skulle kunna hänga på några få röster. Vi anser inte en sådan ordning rimlig.

Anser man att varje avgiven röst för ett parti skall ha lika värde oberoende av vilket parti man vill ge sin röst, måste man vara anhängare av att den nuvarande fyraprocentsspärren slopas. De etablerade riksdagspartierna måste kunna hålla sina ställningar genom en bra politik. Kan de inte det skall de inte kunna skydda sig mot nya strömningar genom en hög valspärr.

Med hänvisning till det anförda föreslås

Med hänvisning till det anförda föreslås
att riksdagen hos regeringen hemställer om utredning och förslag
till slopande av den nuvarande fyraprocentsspärren vid val till
riksdagen.

Stockholm den 20 januari 1982

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

PER ISRAELSSON (vpk)